

Opinia

do ustawy o wyłączeniu bezprawności posiadania bez wymaganego pozwolenia lub rejestracji broni lub amunicji przez osoby walczące o suwerenność i niepodległość Polski

Ustawa z dnia 3 czerwca 2005 r o wyłączeniu bezprawności posiadania bez wymaganego pozwolenia lub rejestracji broni lub amunicji przez osoby walczące o suwerenność i niepodległość Polski stanowi rezultat prac nad poselskim projektem ustawy o wyłączeniu odpowiedzialności karnej uczestników Powstania Warszawskiego posiadających bez wymaganego pozwolenia broń i amunicję.

Projekt ustawy w pierwotnej wersji był ustawą abolicyjną wyłączającą odpowiedzialność karną uczestników Powstania Warszawskiego za posiadanie broni lub amunicji wytworzonej przed 1944 rokiem, pod warunkiem, że osoby te w terminie 90 dni od dnia wejścia w życie ustawy złożą broń w jednostce Policji. Podstawowym zastrzeżeniem dotyczącym tego projektu ustawy było naruszenie wynikającej z art. 32 Konstytucji RP zasady równości wobec prawa z powodu depenalizacji posiadania broni i amunicji tylko wobec uczestników Powstania Warszawskiego, z pominięciem pozostałych osób walczących w przeszłości o wolność kraju.

Uchwalona przez Sejm ustawa rozszerza krąg jej adresatów na wszystkie osoby walczące o suwerenność i niepodległość Polski, zmieniając jednocześnie koncepcję, na której oparto projekt ustawy. W miejsce zwolnienia od odpowiedzialności karnej wprowadza ona instytucję wyłączenia bezprawności posiadania bez wymaganego pozwolenia lub rejestracji broni i amunicji przez osoby walczące o suwerenność i niepodległość Polski, jeżeli osoby te w określonym terminie wystąpią z wnioskiem o wydanie pozwolenia na broń lub jej rejestrację, przekażą broń do muzeum, złożą na Policji lub zadysponują nią w inny sposób.

Abstrahując od faktu, że taka konstrukcja prawna nie jest stosowana w polskim systemie prawnym, ustawa budzi także szereg innych wątpliwości, które mogą w praktyce jej stosowania powodować poważne trudności interpretacyjne.

Uwagi szczegółowe:

- 1) Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy, ustawę stosuje się do osób, które weszły w posiadanie broni lub amunicji w związku ze swoim udziałem w walce o suwerenność i niepodległość Polski, jeżeli udział ten jest określony jako podstawa do nabycia uprawnień kombatanckich w rozumieniu ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego. Przepis ten wydaje się nieprecyzyjny, ponieważ ustawa o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego nie posługuje się kategorią "uprawnień kombatanckich". Należy rozważyć, czy w celu uniknięcia ewentualnych wątpliwości związanych z wykładnią tego przepisu, lepszym rozwiązaniem nie byłoby odesłanie do znanego ustawie o kombatantach pojęcia działalności kombatanckiej;
 - w art. 1 w ust. 1 wyrazy "jeżeli udział ten jest określony jako podstawa do nabycia uprawnień kombatanckich w rozumieniu ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego" zastępuje się wyrazami "jeżeli udział ten jest działalnością kombatancką w rozumieniu ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego";
 - w art. 2 w ust. 4 wyrazy "stanowi podstawę do nabycia uprawnień kombatanckich" zastępuje się wyrazami "jest działalnością kombatancką w rozumieniu ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego".
- 2) Art. 2 ust. 1 ustawy stanowi, że wyłącza się bezprawność posiadania bez wymaganego pozwolenia lub rejestracji określonej w art. 1 broni lub amunicji, przez osoby wobec których stosuje się ustawę. Pojęcie "wyłączenia bezprawności" ma charakter doktrynalny i nie było dotychczas używane jako kategoria normatywna. Jeżeli zamierzeniem ustawodawcy było przyjęcie założenia, że zachowanie, o którym mowa nie jest przestępstwem, należy rozważyć zastąpienie określenia "wyłącza się bezprawność" wyrażeniem "nie stanowi przestępstwa" – stosowanym w prawie karnym dla ustanowienia kontratypu tzn. zachowania noszącego znamiona czynu zabronionego ale nie będącego przestępstwem z powodu braku przesłanki bezprawności;
 - w art. 2 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

"1. Nie stanowi przestępstwa posiadanie bez wymaganego pozwolenia lub rejestracji określonej w art. 1 broni lub amunicji, przez osoby wobec których stosuje się ustawę, jeżeli osoby te podejmą działania na podstawie ust. 2 lub art. 3 ust. 1 lub 2 - w terminach, które dla tych działań określone są w przepisach niniejszej ustawy."

- 3) W myśl art. 2 ust. 2 ustawy, osoby, wobec których stosuje się ustawę, mogą, w terminie 24 miesięcy od dnia jej wejścia w życie, wystąpić o pozwolenie lub rejestrację tejże broni lub amunicji lub zadysponować nimi w inny sposób na podstawie przepisów ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji. Przyznanie adresatom ustawy bliżej niesprecyzowanego prawa dysponowania bronią na podstawie przepisów ustawy o broni i amunicji wydaje się zbyt daleko idące. Ustawa o broni i amunicji zezwala na zbywanie broni pomiędzy osobami posiadającymi pozwolenie na ten sam rodzaj broni a ponadto nakazuje niezwłocznie zbyć broń osobie, która utraciła uprawnienie do jej posiadania. Żadnej z tych sytuacji nie można odnieść do osób, których dotyczy niniejsza ustawa;
- w art. 2 w ust. 2 skreśla się wyrazy "lub zadysponować nimi w inny sposób",
 - w art. 4 w pkt 3 skreśla się wyrazy "lub ją zarejestrowała lub zadysponowała nimi w inny sposób".